

**Informator o instytucjach i podmiotach realizujących oferty
dla osób stosujących przemoc w rodzinie**

Powiat Mławski

Przemoc w rodzinie jest rozpoznany problem społeczny. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Prawo do ochrony przed przemocą w rodzinie jest jednym z obowiązków państwa, którego zaniechanie może być uznane za naruszenie praw człowieka (Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 12 czerwca 2008 r. Bevacqua i S. przeciwko Bułgarii skarga nr 71127/01)

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2020.218) nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, określając zakres pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy oraz zadania w zakresie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Rolą niniejszego informatora jest przybliżenie wiadomości o instytucjach i podmiotach realizujących oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu mławskiego. Bardzo duże znaczenie w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ma zasób jakim samorząd dysponuje i baza możliwości oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie. Wiedza na temat możliwości oddziaływania na osobę stosującą przemoc domową jest niezwykle istotnym bodźcem dla wymiaru sprawiedliwości w nakładaniu obowiązków na sprawcę, a tym samym tworzeniu zewnętrznej motywacji do podjęcia przez niego pracy nad zmianą swojego zachowania.

Zapewne najbardziej skutecznym środkiem do zapewnienia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie jest odizolowanie sprawcy. Odizolowanie z pewnością będzie miało miejsce gdy sprawca będzie odbywał karę bezwzględnego pozbawienia wolności. Taką karę otrzymuje jednak niewielki procent sprawców przemocy. Najczęściej orzekane są kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, kary ograniczenia wolności, grzywny. W wyniku tego sprawca przemocy w rodzinie nadal zamieszkuje razem z ofiarą, a sama kara grzywny czy ograniczenia wolności nie jest na tyle dotkliwa, ani długotrwała na tyle, by w określonym przedziale czasowym zmienić sytuację osoby doświadczającej przemocy. Symptomatyczne jest zatem zapewnienie bezpieczeństwa ofierze przemocy w rodzinie w postaci odizolowania od niej sprawcy. Linia orzecznicza oraz stosunek organów ścigania do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym do czynu zabronionego z dualistycznie określonym przedmiotem ochrony, tj. dobrem o charakterze osobistym jak i o charakterze społecznym w postaci trwałości rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania, ciężar ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie pozostawia innym instytucjom zobowiązanym do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Zgodnie z art.6 ust.4 pkt.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z art. 72 § 1 pkt. 6b kodeksu karnego zawieszając wykonanie kary, sąd zobowiązuje, a jeżeli orzeka środek karny może zobowiązać skazanego do: **uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych.**

Zgodnie z art. 159 § 1 kodeksu karnego wykonawczego warunkowo zwolnionego sąd penitencjarny może w okresie próby oddać pod dozór kuratora sądowego, osoby godnej zaufania, stowarzyszenia, organizacji lub instytucji, do której działalności należy troska o wychowanie, zapobieganie demoralizacji lub pomoc skazanym, oraz **nałożyć na niego obowiązki określone w art. 72 § 1 kodeksu karnego.**

Jednostką organizacyjną wdrażającą i realizującą to zadanie na terenie powiatu mławskiego jest Zespół Ośrodków Wsparcia w Mławie.

Uchwałą Nr XXIII/155/2017 Rady Powiatu Mławskiego został przyjęty do realizacji Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2017-2020. Program został opracowany i wdrożony do realizacji w celu zwiększenia skuteczności działań mających na celu minimalizowanie skutków zjawiska przemocy w rodzinie. Podstawowym celem działań jest pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie w zaprzestaniu stosowania przemocy.

Realizowany na terenie powiatu mławskiego program korekcyjno-edukacyjny jest eklektyczną formą oddziaływań, która skupia w sobie zarówno autorskie pomysły osób realizujących program, elementy procesu grupowego, jak i doświadczenia takich nurtów pracy z osobami stosującymi przemoc m.in.: podejście

skoncentrowane na rozwiązaniach, program z Duluth, Trening Zastępowania Agresji, terapia oparta na schematach w oparciu o doświadczenia terapeutyczne osób prowadzących. Program jest realizowany poprzez: psychoedukację na temat form przemocy, samoobserwację uczestników, ćwiczenia umiejętności społecznych, trening zachowań asertywnych, dyskusję grupową.

Program korekcyjno – edukacyjny jest formą oddziaływania na sprawców w celu nauczenia ich samokontroli, kształtowania u nich postawy partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe.

Program korekcyjno – edukacyjny przyjmuje możliwość realizacji w następujący sposób: w warunkach wolnościowych; w warunkach izolacyjnych.

Program w obu formach zakłada przeprowadzenie konsultacji indywidualnych kwalifikujących do udziału w programie (w liczbie 1 godziny edukacyjnej dla jednego kandydata), oraz 60 godzin edukacyjnych zajęć grupowych podzielonych na 10 spotkań po 6 godzin edukacyjnych.

Program prowadzony w formie dostosowanej do warunków wolnościowych przewiduje możliwość korzystania z konsultacji indywidualnych dla uczestników.

W toku indywidualnych rozmów kwalifikujących do udziału w programie określa się motywację osób do wzięcia udziału w zajęciach, bada się stopień ich krytycyzmu wobec własnych zachowań, historię stosowania agresji, jej nasilenie, przejawy, ewentualny związek stosowanej agresji z nadużywaniem substancji psychoaktywnych, szacuje się skutki tejsze agresji, dotychczas podejmowane próby radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi i skuteczność tych prób. Dokładnie omawia się też warunki wzięcia udziału w programie i sporządza się pisemny kontrakt na udział w programie.

Cele i zawartość programu

Podstawowym celem działań programowych jest pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację mającą na celu:

zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,

zwiększenie skuteczności ochrony osoby doznającej przemocy w rodzinie,

zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,

uświadomienie sprawcy przemocy czym jest przemoc,

rozpoznawanie i zmianę zachowań typu przemocowego na rzecz partnerstwa,

rozpoznawanie przez sprawcę przemocy sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowanie przemocowe,

opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy,

nabywanie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu sporów w rodzinie bez użycia agresji,

naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie oraz uczenie się korzystania z pomocy innych,

naukę konstruktywnego wyrażania uczuć,

kształtowanie umiejętności wychowawczych bez użycia przemocy,

trening umiejętności społecznych,

realizację własnych potrzeb w sposób nie krzywdzący innych osób.

Cel podstawowy ukierunkowany jest na rozpoznanie i zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

Program nie stanowi jednak formy osobistej psychoterapii sprawcy a jedynie koryguje jego niepożądane, szkodliwe zachowanie i postawy. Nie rezygnujemy jednak całkowicie z udzielania pomocy psychologicznej dla sprawców, która stanowi uzupełnienie oferty uczestnictwa w tym programie.

Zawartość merytoryczna programu skoncentrowana jest na osiągnięciu celu podstawowego i zawiera elementy, które dostarczają wiedzy, tworzą okazje do poznania siebie oraz pozwalają na zmianę form myślenia i reagowania.

Najważniejszymi z tych elementów są:

rozpoznanie diagnostyczne – uzyskanie i opracowanie informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników, jego sytuacji życiowej oraz specyfice przemocy, której był sprawcą;

edukacja – dobór treści edukacyjnych uwzględniających cele programu oraz specyfikę uczestników obejmuje:

społeczno-kulturowe źródła i okoliczności przemocy domowej (mity i stereotypy),

definicje przemocy, jej rodzaje, formy i dynamikę,

problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich,

planowanie i rozwijanie samokontroli,
rolę życia uczuciowego w funkcjonowaniu człowieka,
komunikację interpersonalną,
promocję pozytywnych standardów i wartości,
zaburzenia życia rodzinnego spowodowane uzależnieniami,
wpływ przemocy domowej na zachowanie i psychikę dzieci,
wychowywanie bez przemocy;
ćwiczenia praktyczne – dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych, zmieniających zachowania i postawy oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia. Zakładane rezultaty
Działania diagnostyczne, edukacyjne i ćwiczenia mają przyczynić się do:
uświadomienia sprawcy czym jest przemoc,
uzyskania przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
nabywanie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji,
nabywanie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć,
nabywanie umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych.
Adresatami programu są osoby dorosłe zamieszkujące na terenie powiatu mławskiego, identyfikujące się z problemem przemocy domowej.
Uczestnikami programu mogą być:
osoby samodzielnie zgłaszające się,
osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
osoby objęte procedurą Niebieskiej Karty kierowane przez organy ścigania,
osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje i organizacje.
Uczestnictwa w programie odmawia się:
osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, w szczególności z zaburzeniami osobowości pogranicznej,
chorym psychicznie,
osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień.
Odmowa uczestnictwa w programie następuje w czasie wstępnego rozpoznania diagnostycznego, prowadzonego w trakcie nurtu pracy indywidualnej, które jest pierwszym etapem realizacji programu.
Rozpoznanie indywidualnej sytuacji obejmuje zadania:
rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
określenie czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
motywację kandydata do wzięcia udziału w programie,
formy i okoliczności przemocowych zachowań oraz stopień krytycyzmu wobec tych zachowań,
historię zachowań przemocowych,
aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej,
doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
historia pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
kontakty z wymiarem sprawiedliwości.
Uzyskane informacje objęte są zasadą poufności z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.

Program Psychologiczno -Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie

Jednostką organizacyjną wdrażającą i realizującą to zadanie na terenie powiatu mławskiego jest Zespół Ośrodków Wsparcia w Mławie.
Uchwałą Nr XV/113/2020 Rady Powiatu Mławskiego został przyjęty do realizacji Program Psychologiczno -Terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Program został opracowany i wdrożony do realizacji w celu zwiększenia skuteczności działań mających na celu minimalizowanie skutków zjawiska przemocy w rodzinie. Podstawowym celem działań jest pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie w zaprzestaniu stosowania przemocy.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem uwarunkowanym wieloczynnikowo, wpływającym negatywnie zarówno na jednostkę, rodzinę jak i społeczeństwo. Osobom doświadczającym przemocy odbiera poczucie bezpieczeństwa i godność, niszczy poczucie własnej wartości i wiarę w prawo do szczęścia. Przemoc wyznacza inny rytm życia - od ataku do ataku. „Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także zwiększyć skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie...” (Preambuła do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). Realizując zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wszystkie samorządy gminne w powiecie mławskim powołały na swoim terenie zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są to zadania zapobiegawcze mające na celu zmniejszenie skali zjawiska. Zespoły interdyscyplinarne mogą tworzyć grupy robocze, które mają na celu pracę z konkretną rodziną, w której występuje przemoc. Do zadań takiej grupy należy między innymi opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach występowania przemocy w rodzinie. Powstrzymywanie przemocy domowej i zapobieganie temu zjawisku, które leży w gestii wielu podmiotów (członków zespołów interdyscyplinarnych, grup roboczych) wymaga skupienia na obu stronach diady: osoba stosująca przemoc w rodzinie – osoba doznająca przemocy. Powszechna jest praca i wsparcie dla osoby doznającej przemocy w rodzinie. Niestety, nadal niewielka jest oferta pomocy dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Jako społeczeństwo raczej jesteśmy skłonni potępiać i karać sprawców przemocy, niż rozważać co jest przyczyną ich zachowania i pomagać im w nabywaniu umiejętności radzenia sobie z agresją, emocjami, rozwiązywania konfliktów. Mało powszechne jest podejmowanie pracy z osobą stosującą przemoc w rodzinie w ramach oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych czy pomocy psychologicznej, terapeutycznej. Dostępność miejsc udzielających pomocy tej grupie osób także jest ograniczona. Jednak by skutecznie przeciwdziałać zjawisku przemocy konieczne jest stymulowanie procesu samoświadomości osób stosujących przemoc poprzez pracę nad ich motywacją do zmiany. Kodeks Karny jasno określa konsekwencje stosowania przemocy. Jeśli sprawcy staną przed sądem i poniosą karę, to czy rzeczywiście przerywa to stosowanie przez nich przemocy? Czy sprawia, że przemyślą swoje zachowanie i wyciągną wnioski? Czy dokona się w nich wewnętrzna zmiana, która sprawi, że podniesienie na kogoś ręki przestanie być schematem działania i reagowania? Czy samo uznanie przez sąd winy i wymierzenie kary, najczęściej z warunkowym zawieszeniem wykonania, zmieni sytuację w rodzinie uwikłanej w przemoc? Z doświadczeń pracy specjalistów zatrudnionych w Zespole Ośrodków Wsparcia w Mławie z osobami stosującymi przemoc w rodzinie oraz osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie w ramach prowadzonych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, konsultacji psychologicznych czy też rozmów prowadzonych podczas posiedzeń grup roboczych wynika, że wielu sprawców przemocy w rodzinie potrzebuje wsparcia w dokonywaniu zmiany zachowań przemocowych, kształtowaniu motywacji do podejmowania zmiany zachowań przemocowych, identyfikowaniu, nazywaniu i wyrażaniu emocji, poznaniu przyczyn i mechanizmów zachowań. Wskazane jest też wypracowanie empatii, uświadomienie, co czuje ofiara, jaką krzywdę, nie tylko fizyczną, ale również emocjonalną, wyrządza przemoc. Niezbędne jest więc stworzenie możliwości sprawcom, by mieli przestrzeń do dokonania w sobie zmiany, która zapewni wyeliminowanie u nich zachowań przemocowych. Z uwagi na powyższe został przygotowany niniejszy program.

Część osób stosujących przemoc w rodzinie nie dostrzega potrzeby zmiany swojego zachowania upatrując przyczynę ich agresji poza swoją osobą. Dlatego też istotne jest stworzenie im możliwości do pracy nad sobą m.in. poprzez uczestnictwo w programie psychologiczno -terapeutycznym, którego elementem jest praca nad poszerzeniem świadomości i kształtowaniu motywacji do zmiany zachowań przemocowych poprzez wskazywanie możliwych korzyści ze zmiany jak i strat wynikających z jej braku.

Realizacja programu psychologiczno -terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie pozwoli na podejmowanie efektywnych działań wobec sprawców przemocy a tym samym wpłynie na zmniejszenie negatywnych następstw przemocy w życiu rodzinnym i społecznym.

Realizacja programu wynika z założeń Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Cele Programu :

Podstawowymi celami realizacji programu jest:

zatrzymanie przemocy w rodzinach osób uczestniczących w programie,

poprawa jakości życia rodzin dotkniętych przemocą, poprzez rozwijanie i utrwalanie kompetencji sprawców

przemocy w zakresie komunikacji z osobami najbliższymi bez stosowania przemocy, zmiana wzorców zachowań przemocowych, kształtowanie umiejętności psychospołecznych (asertywności, rozpoznawania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych, konfliktowych), rozwijanie zdolności samoakceptacji, rozwijanie umiejętności budowania relacji rodzinnych, partnerskich, wzbudzanie motywacji do zmiany zachowania poprzez analizę przyczyn własnego postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań.

Adresaci programu:

Adresatami programu są:

- osoby stosujące przemoc w rodzinie zamieszkujące na terenie powiatu mławskiego zgłaszające się samodzielnie,

- osoby stosujące przemoc w rodzinie zamieszkujące na terenie powiatu mławskiego kierowane przez podmioty i instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pierwszeństwo uczestnictwa w programie mają osoby, które ukończyły program korekcyjno -edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz osoby skierowane do programu na podstawie orzeczenia sądu.

Rekrutacja:

Rekrutacja będzie dokonywana poprzez specjalistów realizujących program. Będzie ona zawierać działania diagnostyczne zgodnie z kwestionariuszem rekrutacyjnym. Z każdym zakwalifikowanym uczestnikiem, który wyrazi pisemną zgodę na udział w programie zostanie zawarty kontrakt terapeutyczny określający zasady udziału w programie, w tym warunki jakie należy spełnić by program ukończyć. Ponadto, kontrakt będzie określał okoliczności powodujące wykluczenie z programu, a także zobowiązanie uczestnika do zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie oraz oczekiwania uczestnika wobec terapii i przyszłego życia.

Sposób realizacji:

- spotkania indywidualne, małżeńskie/ rodzinne, grupowe

Spotkania indywidualne 6 h:

1 h – spotkanie diagnostyczne – rozeznanie potrzeb, trudności w relacji i wzajemnych oczekiwań partnerów/ małżonków, dotyczących programu oraz przyszłego życia oraz zapoznanie z programem i jego założeniami

5x 1 h- spotkania indywidualne - praca z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb

Obszary pracy:

-indywidualne przekonania

-koncepcja władzy i kontroli

-odpowiedzialność za swoje czyny

-poczucie własnej wartości

- wzmacnianie zasobów

Spotkania dla par/ rodzin 4 h:

2 x 2h – terapia par/rodziny

- odbudowa związku, w którym była przemoc

-psychoedukacja i korekcja:

analiza mechanizmów i czynników wpływających na stan relacji

wpływ przemocy na relacje rodzinne

dziecko jako świadek przemocy

style wychowania

budowanie pozytywnych aspektów wpływu na relację

- rozwiązywanie sytuacji konfliktowych bez przemocy

- komunikacja w relacji, rola informacji zwrotnych

Spotkania grupowe 15h:

3 x 5h – zajęcia grupowe

Tematy zajęć

-emocje- jakie są i jak sobie z nimi radzić

-metody rozwiązywania konfliktów

- wzorce rodzinne/ schematy radzenia sobie

-stereotypy, mity i przekonania na temat płci i ról społecznych

-wyrażanie i rozpoznawanie potrzeb swoich i innych

-tolerancja i szacunek wobec partnera i rodziny.

Działania podejmowane w ramach programu będą dokumentowane przez prowadzących w sposób odpowiedni do formy zajęć. Obecność uczestników na spotkaniach będzie potwierdzana listami obecności podpisanymi przez uczestników.

Ewaluacja i monitoring:

- podsumowanie na ostatnim spotkaniu
- monitoring osoby/rodziny po zakończeniu programu (do 6 m-cy po zakończeniu programu) - prowadzony w uzgodnieniu z klientem w sprawie: sposobu monitorowania, podmiotów/ osób prowadzących monitoring, a także w oparciu o sprawozdawczość realizatorów programu.

Zespół Ośrodków Wsparcia będzie dokonywał bieżącej ewaluacji na każdym etapie programu poprzez analizę dokumentacji realizatora programu.

Realizatorzy:

Realizatorami programu mogą być:

- realizatorzy programu korekcyjno -edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie z udokumentowanym doświadczeniem minimum trzech edycji prowadzenia programu korekcyjno – edukacyjnego,
- psychologowie z udokumentowanym doświadczeniem pracy w instytucjach lub placówkach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i posiadanie zaświadczenia o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin;
- psychoterapeuci z udokumentowanym co najmniej dwuletnim doświadczeniem w pracy psychoterapeutycznej,
- terapeuci z udokumentowanym przygotowaniem do prowadzenia terapii i udokumentowanym doświadczeniem pracy w instytucjach lub placówkach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizatorzy zostaną wyłonieni w drodze otwartego konkursu ofert.

Finansowanie:

Środki na realizację zadania zapewnia budżet państwa. Środki przekazywane przez wojewodę na dany rok kalendarzowy w ramach złożonego i pozytywnie rozpatrzonego wniosku.

Zespół Ośrodków Wsparcia

Poza przedstawionymi powyżej ofertami w postaci programów dla osób stosujących przemoc w rodzinie, Zespół Ośrodków Wsparcia w Mławie zapewnia pomoc terapeutyczno-wspomagającą poprzez udzielanie poradnictwa:

- prawnego
- pedagogicznego
- socjalnego
- socjoterapeutycznego
- psychologicznego
- psychoterapię
- konsultacje psychiatryczne

Prowadzi także hostel dla osób doświadczających kryzysu, w tym przemocy w rodzinie oraz Szkołę dla Rodziców.

Adres : Zespół Ośrodków Wsparcia ,ul. Słowackiego 18, 06-500 Mława, tel. 23 654 52 29,
23 654 33 66